

Meraklı Minik

Temmuz 2011
Sayı: 55
3,5 TL

Aylık Okul Öncesi Bilim Dergisi

Yengeç Senin
Kaş Bacağın Var?

Yengeç
Maskesi

Rengârenk
Çıkartmalar

Resim Tamamlama
Oyunu

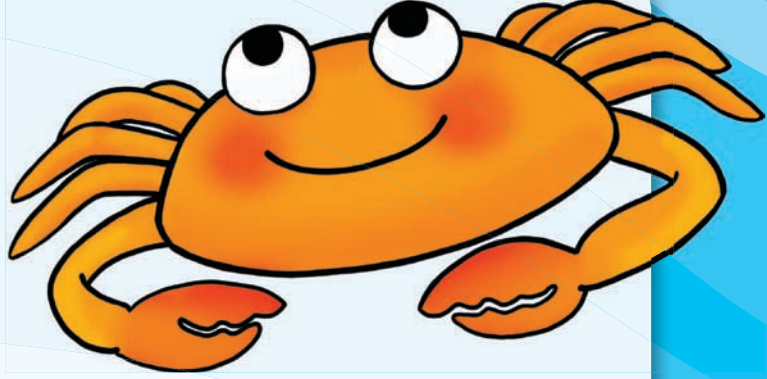
Meraklı Minik

Sevgili Çocuklar,

Sonunda yaz geldi. Havalar ısındı. Yaz, deniz kıyısında zaman geçirmek için çok uygun bir mevsim. Deniz kıyısında rastlayabileceğiniz o kadar çok hayvan var ki. Bu hayvanlardan biri de yengeçler. Bu sayımızda yengeçlerle ilgili yazılara ve oyunlara yer verdik. Yengeçlerden başka canlıları anlatan yazılarımız da var. Sizin için hazırladığımız yengeç maskesiyle de severek oynayacağınızı düşünüyoruz. Kırçıl'ın Seçtikleri köşesinde yengeçleri gözlemlemekle ilgili önerilere yer verdik. Bu öneriler sayesinde bu hayvanları daha yakından tanıyacağınızı ve bizim gibi sizin de onları çok seveceğinizi umuyoruz. Yazılarımızdan bazılarının hazırlanmasına katkıda bulunan İstanbul Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Ünsal Karhan'a teşekkür ederiz. Hepinizi sevgiyle kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

"Benim manevi mirasım ilim ve akıldır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Duran Akca
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni

Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Berrin Akman
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Prof. Dr. Ömer Cebeci
Yrd. Doç. Şansal Erdiç
Prof. Dr. Gelengül Haktanır
Dr. Şükrü Kaya
Dr. Sait Uluç

Redaksiyon

Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu

Meltem Yenal Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr
Pınar Dünder
pinar.dunder@tubitak.gov.tr
Seçil Güvenç Heper
seuil.heper@tubitak.gov.tr
Bilge Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Şefika Özcan
sefika.ozcan@tubitak.gov.tr
Zuhal Özer
zuhal.ozet@tubitak.gov.tr
Güliz Selim
guliz.selim@tubitak.gov.tr
Kübra Sivişoğlu
kubra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım - Uygulama

Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Ayşegül Doğan Bircan
aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgöral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

Web Tasarım - Uygulama

Sadi Atılğan
sadi.atilgan@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

İmran Tok
imran.tok@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

H. Mustafa Uçar
mustafa.ucar@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Atatürk Bulvarı
No: 221 Kavaklıdere / 06100 / Ankara
Tel (312) 427 06 25 (Yazı İşleri)
Tel (312) 468 53 00 (TÜBİTAK Santral)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 468 53 00

ISSN 977-1307-1998

Fiyatı 3,5 TL (KDV dahil)

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.
www.ihlasgazetecilikkurumsal.com
Tel (212) 454 30 00

Baskı Tarihi: 30.06.2011

Dağıtım

TDP
http://www.tdp.com.tr/

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

İçindekiler

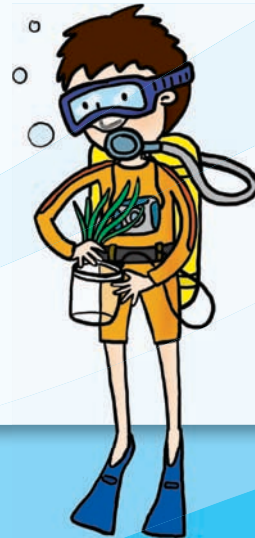

6

- 2 Yengeç Senin Kaç Bacağın Var?
- 5 Hangisi Eksik?
- 6 Yengeç Dansı
- 8 Yengeçler Nerede?
- 10 Hangisinin Kaç Bacağı Var?
- 13 Hayvanları Eşleştir
- 14 Bu Canlıların Hepsinin Kıskaçı Var
- 16 Kırmızı Yengeçlerin Yolculuğu
- 18 Deniz Araştırmacıları
- 22 Deniz Araştırmacıları Neler Gözlemledi?
- 24 Bu Yengeç Ne Yapıyor?
- 26 Çok Merak Ediyorum
- 28 Haydi Mutfaka
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kırçıl'ın Seçtikleri

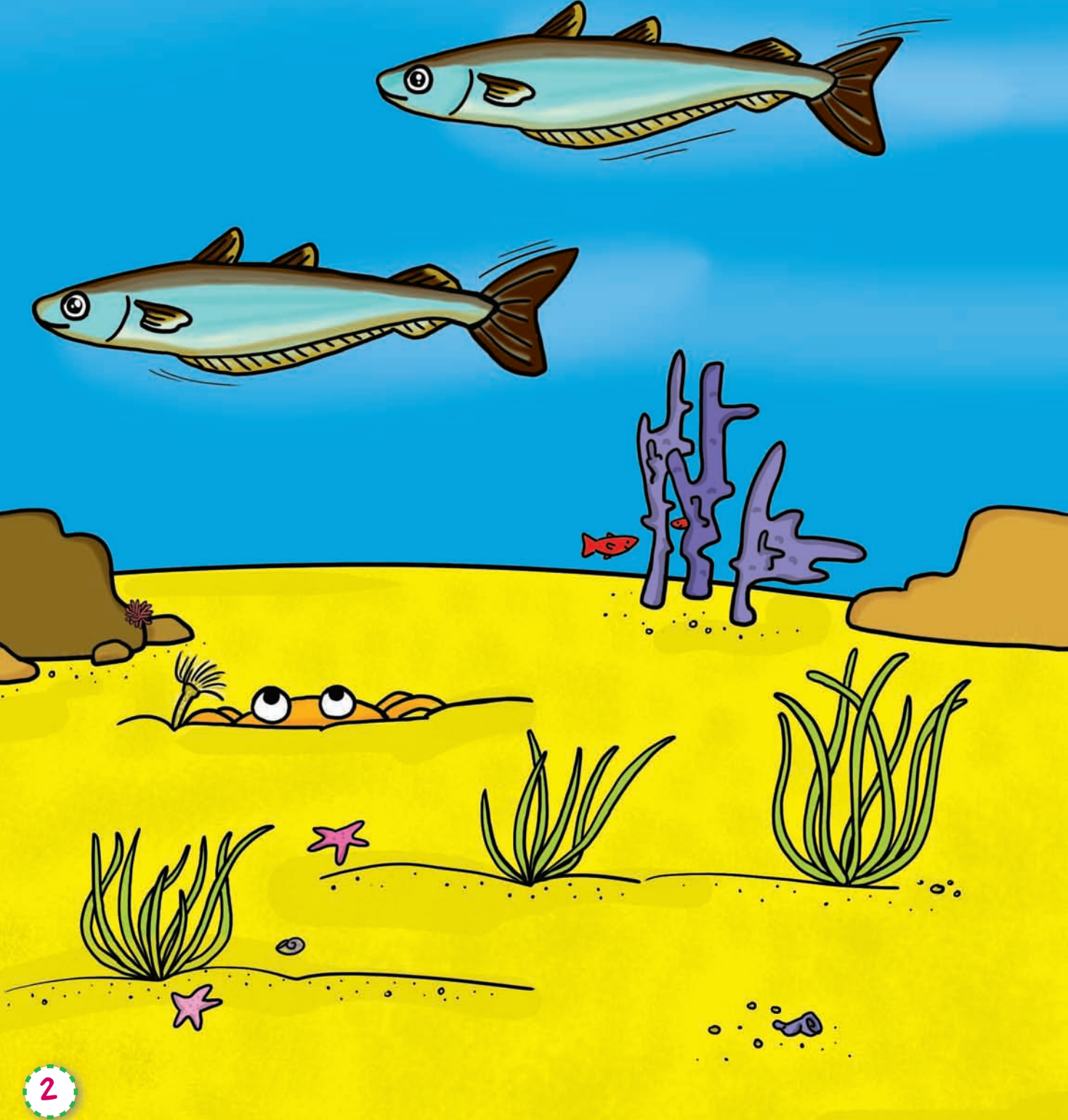
13

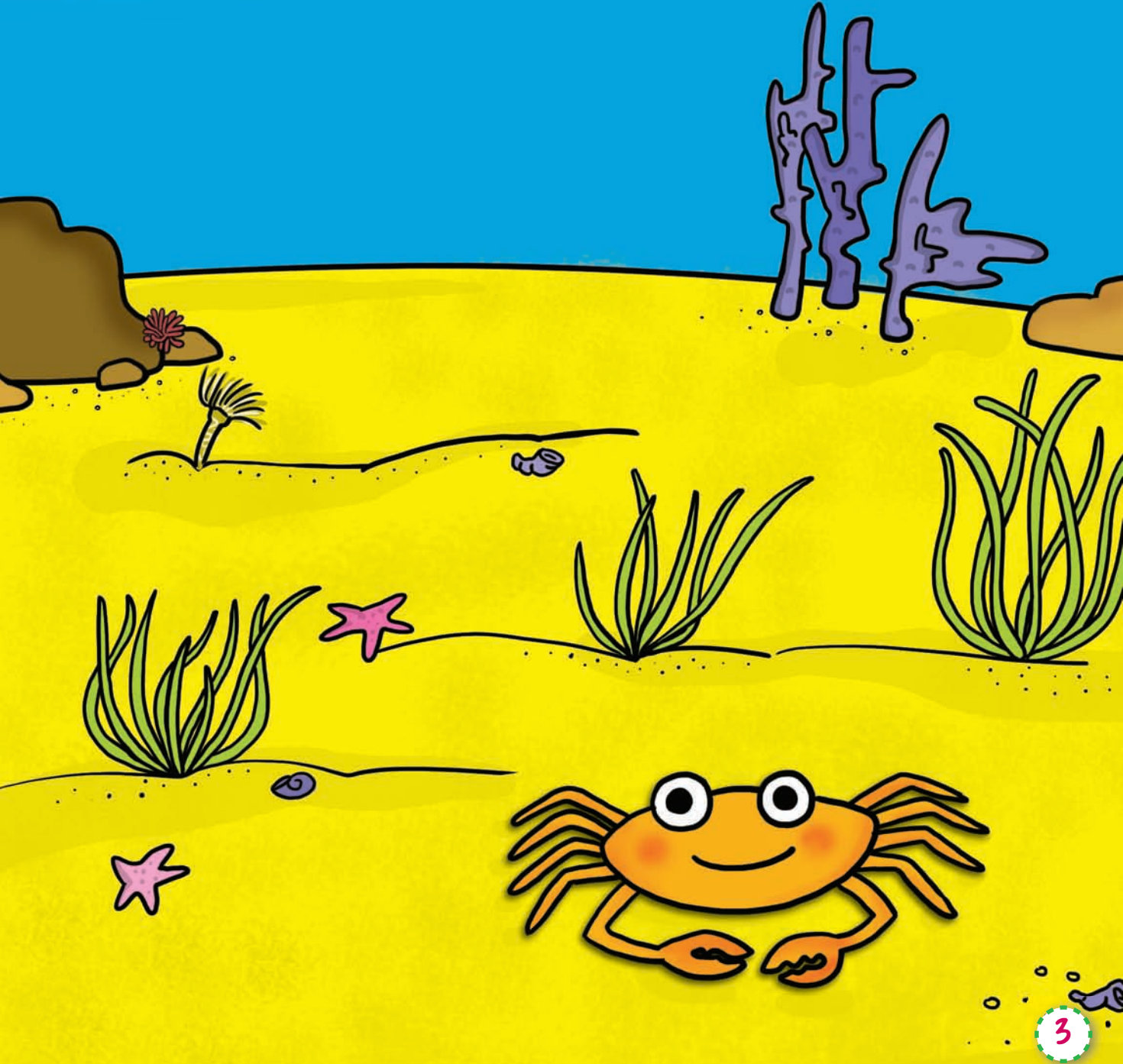
18

Yengeç Senin Kaç Bacağın Var?

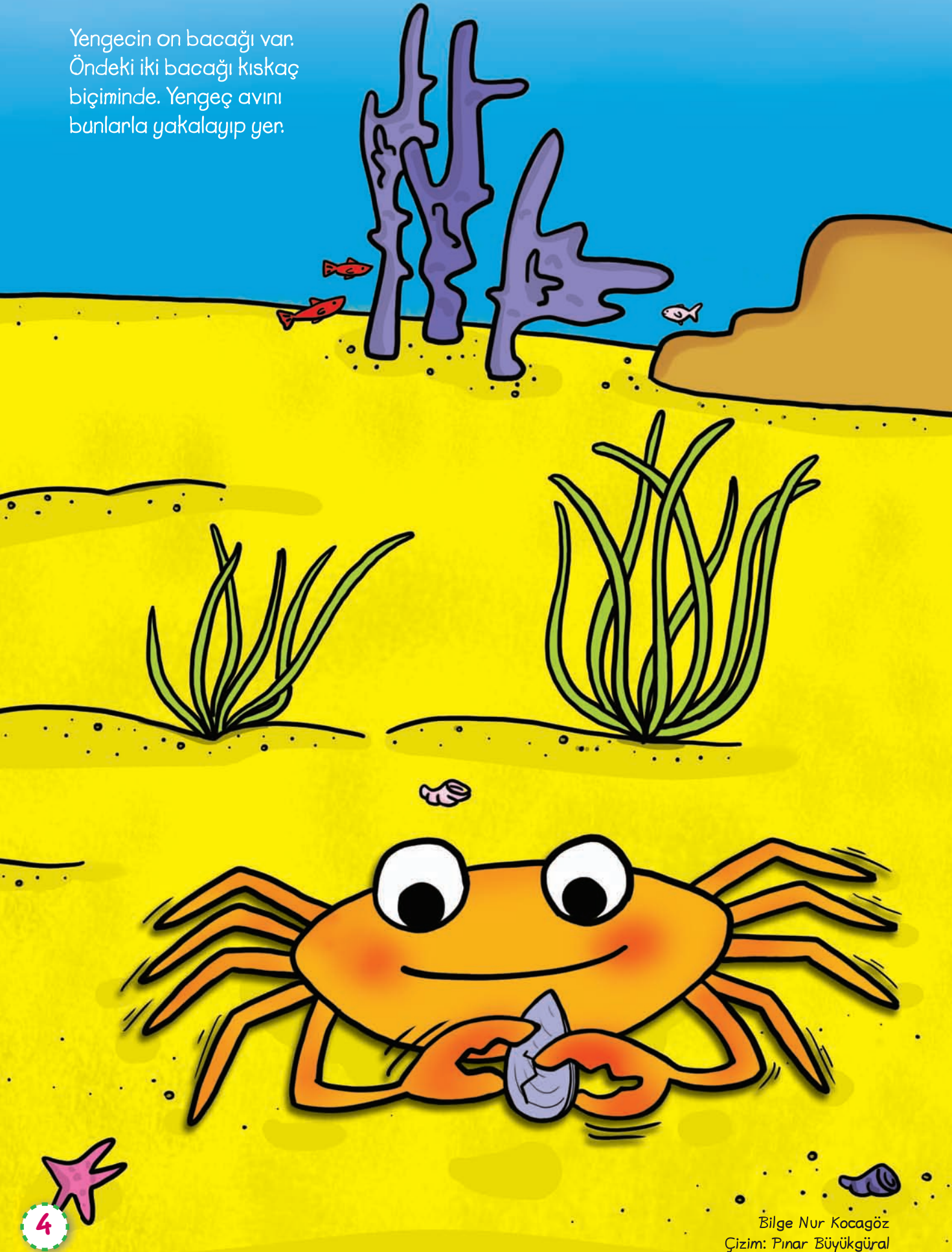
Yengeç kumların arasına girmiş. Hemen yukarısından
geçen iki kocaman balıktan saklanıyor.

Balıklar geçip gittikten sonra
yengeç kumların arasından çıkıyor.
Artık sayabilirsiniz. Yengecin
kaç bacağı var? Haydi say!

Yengecin on bacağı var.
Öndeki iki bacağı kısaç
biçiminde. Yengeç avını
bunlarla yakalayıp yen.

Hangisi Eksik?

karides

denizkestanesi

midye

deniztavşanı

Bunlar denizde yaşayan diğer canlılardan bazıları. Aşağıdaki sıraların her birinde bunlardan biri eksik. Eksik olanları çıkartmaların arasından bul ve yerlerine yapıştırın.

Yengeç Dansı

Yengeç dansı yapmak ister misin?
Önce bu sözlere bir müzik uydur ve
şarkı olarak söyle.
Şarkıyı söylerken buradaki
hareketleri yap...

1

On bacaklı bir hayvan,
Yürür yan yan,

4

Yengeç yengeç
Küçük yengeç.

2

Yengeç yengeç
Küçük yengeç.

3

Yakalar avını kısıkaçlarıyla
Atar ağzına bir anda.

Yengeçler Nerede?

Denizde birçok farklı yengeç türü yaşar. Bazıları denizin derin yerlerinde görülür. Bazılarıysa kıyıya yakın yerlerde. Bazı yengeçler kumların üzerinde, bazılarıysa kayaların, taşların arasında bulunur. Bu resimde birçok yengeç var. Hangi yengeçten kaç tane olduğu aşağıda yazıyor. Haydi şimdi bu yengeçleri bul!

Maskeli yengeç

4

Maskeli yengeçler denizin derin yerlerinde, kumlu ve çamurlu bölgelerde yaşar.

Pavurya

2

Pavuryalar denizin çok derin olmayan yerlerinde, kayaların arasında yaşar.

3

Kaya yengeçleri
kıyıda yaşar.
Kayalıklarda
bulunur.

Kaya yengeci

1

Yüzücü yengeçler
denizin kıyıya
yakın yerlerinde,
kumlu ve çakıllı
bölgelerde
yaşar.

Yüzücü yengeç

Hangisinin Kaç Bacağı Var?

Hayvanların çoğu hareket etmek, bir yerden başka bir yere gitmek için bacaklarını kullanır! Ama bacaklarının hem sayıları hem de görünüşleri farklı olabilir.

Uzunbacak göllerde ve bataklıklarda yaşar.
Uzunbacağın kaç bacağı var?
1. 2!

Visual Photos

Filler bazen günlerce yürüyebilir ve uzak yerlere göç edebilir. Peki filin kaç bacağı var?
1. 2. 3. 4!

Visual Photos

Bu böcek bir yaprağın üzerinde yürüyor.
Bütün böceklerin bacakları aynı sayıdadır.
Haydi bu böceğin bacaklarını say.

1. 2. 3. 4. 5. 6!

Peki bu böceğin
kaç anteni var?

Örümcek, ördüğü incecik ağın üzerinde yürüyor. Örümceklerin kaç bacağı olduğunu biliyor musun? Bu örümceğin bacaklarını sayarak öğrenebilirsin.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8!

Thinkstock

İşte kayalıklarda yürüyen bir yengeç. Yengecin de tam on bacağı var! Bunlardan ikisinin ucu kısa bacağının ucunda. Haydi yengecin bacaklarını da sayalım.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10!

Thinkstock

Hayvanları Eşleştir

Hayvanların hepsinin bacak sayısı aynı değildir. Bu sayfadaki hayvanların bacaklarını say. Bacak sayıları aynı olanları birer çizgiyle eşleştir.

Bu Canlıların Hepsinin Kıskaçı Var

Bu bir hayalet yengeç. Gündüzleri deniz kıyısındaki kumlarda açtığı çukurda gizlenir. Gece olunca ortaya çıkıp yiyecek arar. Hayalet yengecin kıskaçlarının biri büyük, diğeri küçük.

Bu bir Norveç istakozu. Bu istakozun da kıskaçları var. Bu istakoz deniz dibinde yaşar.

Bu bir karides türü.
Denizin dibindeki kayaların
arasında yaşar. Onun da
kıskaçları var.

Bu da dikenli kral yengeç. Aslında o bir
yengeç değil, ama yengeç gibi kabuklu bir
hayvan. Dikenli kral yengecin de kıskaçları var.

Bu fotoğrafta kıskaçlı başka hayvanlar da var. Dikkatle bakarsan,
kabuklarının içindeki minik keşiş yengeçlerini görebilirsin. Adları seni
yanıltmasın, onlar da yengeç değil.

Kırmızı Yengeçlerin Yolculuğu

Kırmızı yengeçler Avustralya'nın bir adasındaki ormanlarda yaşıyor. Her yıl sonbaharda deniz kıyısına gitmek için ormandan ayrılıyor ve uzun bir yolculuğa çıkıyorlar. İşte, burada da kırmızı yengeçler var. Kırmızı yengeçlerin denize ulaşmak için nerelerden geçecekleri yanda yazıyor. Haydi, sen de onlara eşlik et.

Yengeçler önce toprak yoldan gidecekler. Bu yolun ilerisinde karşılarına büyük bir kaya çıkacak. Bu kayanın yanındaki yolda ilerleyecekler. Karayoluna varacaklar. Karayolunun karşısına geçecekler. Bu kez karşılarına ormandan geçen iki farklı yol çıkacak. Kulübenin yanındaki yola girecekler. Bu yolun sonunda küçük taşlarla kaplı bir alan başlayacak. Taşlarının bittiği yerde, kayalıkların yanından geçip aşağı inen yoldan gidecekler. Sonunda da deniz kıyısına ulaşacaklar.

Deniz Araştırmacıları

Bu bir sualtı araştırma gemisi. Bu gemide sualtını incelemeye kullanılan birçok araç var. Gemideki araştırmacılarından ikisi dalış yapmak için hazırlanıyorlar. Denizde yaşayan canlıları inceleyecekler.

İki araştırmacı, dalgıç giysilerini giyip dalış tüplerini takmış ve sualtına inmişler. Burada, denizçayı örnekleri alıyorlar. Bu örnekleri daha sonra inceleyecekler.

Denizçayılarının arasında yaşayan hayvan türlerini sayıyorlar. Not almak için özel bir yazı tahtası ve kalem kullanıyorlar.

Bazı hayvanların fotoğraflarını çekiyorlar.
Onlarla ilgili de notlar alıyorlar.

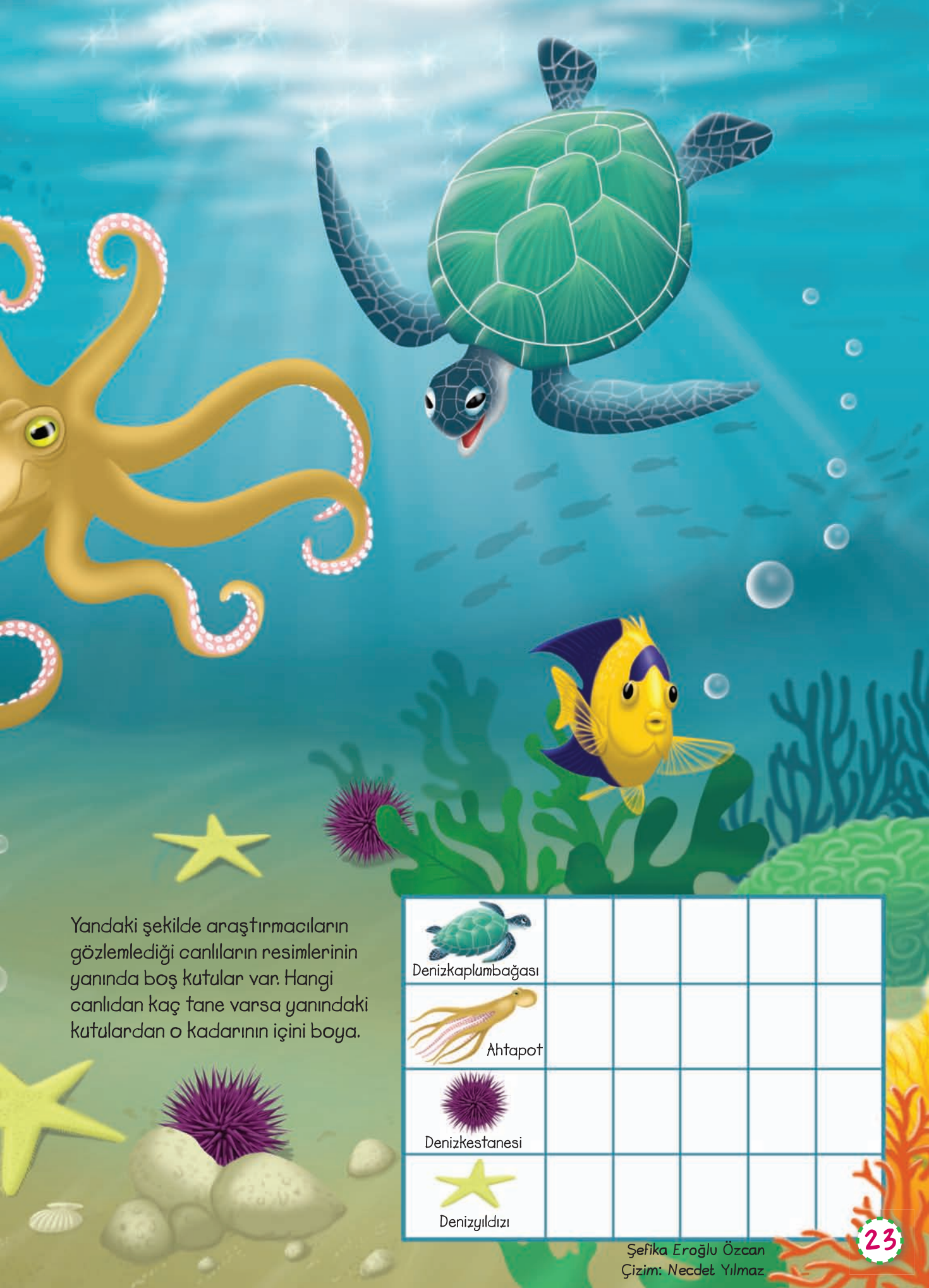
Planladıkları her şeyi yaptıktan
sonra da araştırma gemisine
geri dönecekler.

Deniz Araştırmacıları Neler Gözlemledi?

Denizkaplumbağası, ahtapot, denizkeşanesi ve denizyıldızı. Bunlar denizde yaşayan canlılardan bazıları. Sualtı araştırmacıları bu canlıları gözlemlemişler. Peki bu resimde bu canlılardan kaç tane var? Resmi incele ve bu canlıları say.

Yandaki şekilde araştırmacıların gözlemlediği canlıların resimlerinin yanında boş kutular var. Hangi canlıdan kaç tane varsa yanındaki kutulardan o kadarının içini boya.

 Denizkaplumbağası					
 Ahtapot					
 Denizkestanesi					
 Denizyıldızı					

Bu Yengeç Ne Yapıyor?

Bu yengeç bir denizkestanesi avlamış. Onu gemeye hazırlanıyor. Yengeçler avlarını kısıkaçlarıyla yakalar. Yiyecekleri kısıkaçlarıyla ağızlarına götürürler.

Kıskaç Oyunu

Malzeme

- Kesme şeker maşası
- Kutu
- Küçük eşyalar

Yengecin kıskaçını nasıl kullandığını görmek için bir oyun oynamak ister misin? Oyunun amacı, küçük eşyaları maşayla tutarak birer birer kutunun içine doldurmak. Bu oyunu arkadaşlarınla birlikte de oynayabilirsin.

Balıklar
yumurtalarını
nerede saklar?

Ayşenaz İskit
5 yaş, Ankara

Balıklar bir seferde çok sayıda yumurta üretir. Bazı balık türleri kumlara açtıkları oyuklara ya da kayaların arasındaki yarıklara yumurtlar. Yumurtalarını deniz kabuklarının içine bırakan ya da özel bir salgıyla denizin dibindeki kayalara ya da bitkilere yapıştıran balıklar da vardır. Ama çoğu balık yumurtalarını saklamak için bir şey yapmaz, onları suya bırakır. Bazı balıklarsa yavrular gelişene kadar yumurtalarını içlerinde taşır. Bazı balıklar yumurtladıktan sonra yumurtalarının yanından ayrılır. Bazı balıklarsa yavrular çıkana kadar yumurtalarını korur.

Sorularınızı Bekliyoruz!

Bisikletlerle ilgili merak ettiğiniz soruları bize gönderin. Bu sorulardan birini ya da birkaçını Eylül 2011 sayımızda yanıtlayalım. Sorularınızı 15 Ağustos 2011 tarihine kadar gönderebilirsiniz. Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın! İşte adreslerimiz:
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr
Adres: TÜBİTAK
Meraklı Minik Dergisi
"Çok Merak Ediyorum" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere
06100 Ankara

Sevimli Yengeç

Malzeme

- 1 dilim ekme
- Yumuşak beyaz peynir
- Kaşar peyniri
- 1 domates
- 1-2 salatalık
- 1 zeytin
- 2 kürdan

Ekmeğin üzerine beyaz peyniri sürün. Domatesi ortadan ikiye kesin ve bir yarısını ekmeğin üzerine yerleştirin. Bu, yengecin gövdesi olacak.

Sekiz uzun, iki kısa salatalık parçası hazırlayın. Domatesin iki yanına uzun salatalık parçalarından dörder bacak yapın. Kısa salatalık parçalarını da gövdenin ön kısmına yerleştirin. Kalan domatesten yarım ay şeklinde dört parça hazırlayın. Kısa salatalıkların uç kısımlarına yarım ay şeklindeki domates parçalarından ikişer tane koyarak yengecin kısıkaçlarını oluşturun. Sıra geldi gözlere. Bunun için iki kürdanı gövdenin ortasına saplayın. Kürdanların uçlarına birer salatalık dilimi geçirin. Zeytinin çekirdeğini çıkarın. Ardından zeytini ikiye bölün. Zeytin parçalarını da salatalık dilimlerinin üzerinde kalacak şekilde kürdanların en uç kısımlarına geçirin. Minik bir kaşar peyniri dilimi hazırlayın. Bunu bir miktar beyaz peynir yardımıyla gövdeye yapıştırarak yengecin ağzını oluşturun. Afiyet olsun.

Bu sayfadaki etkinlik yetişkinlerle birlikte yapılmalıdır.

Küçük eller İşbaşında

Mayıs sayımızda suda yaşayan bir hayvanın kostümünü tasarlamanızı istemiştik. İşte kostümlerinizi giyip çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebilirsiniz. İnternet sayfamızın adresi:
<http://www.tubitak.gov.tr/merakliminik>

Aslı Tekin - 6 yas - Siirt

Yakup Coskun - 4,5 yas - Antakya

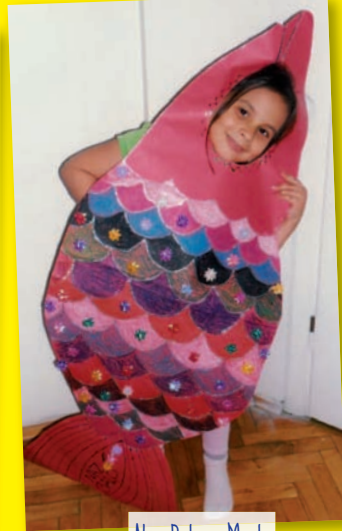
Ali Taha Mantar - 4 yas - Kocaeli

Ece Yücel - 3,5 yas - Ankara

Duru Özdemir - 2,5 yas - İzmir

Naz Balcı - Mugla

Maya Saylık - 6 yas - Bursa

Zehra Eren - 6 yas - Antalya

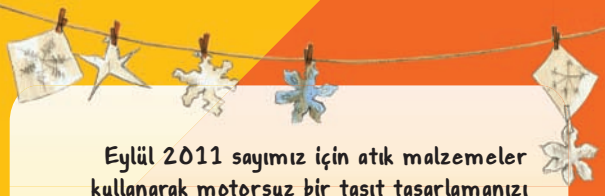
Efe Kırca - 6 yas - Kayseri

Mete Kocar - 2,5 yas - İzmir

Emre Kermen - 6 yas - İstanbul

Eylül 2011 sayımız için atık malzemeler kullanarak motorsuz bir taşıt tasarlamanızı istiyoruz. Hazırlayacağınız maketle birlikte çekilmiş bir fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve oturduğunuz ili de yazarak 15 Ağustos'a kadar bize gönderin.

Adresler aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA
e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Kayra Taybıllı - 5 yaş - Çorum

Yusuf Cakiroğlu - 4 yaş - Diyarbakır

Nisa Ünlü - 5,5 yaş - Bursa

Vuslat Karadaş - 6 yaş - Kilis

Zeynep Sezer - 3,5 yaş - Tekirdağ

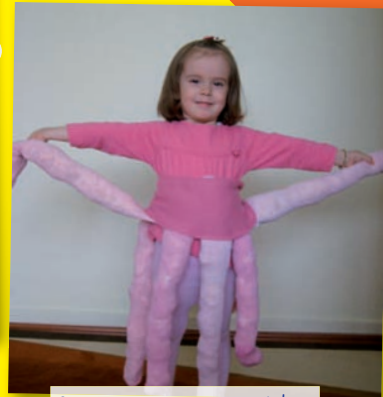
Eda Dilaver - 6,5 yaş - Kocaeli

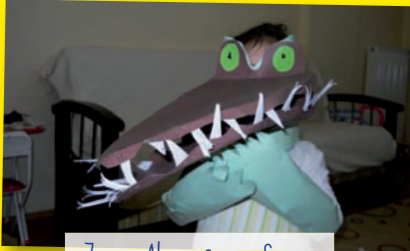
Ece Akıncı - 4 yaş - Ankara

Doğa Özcelik - 6 yaş - Tokat

Sena Demirtaş - 3,5 yaş - Ankara

Zeynep Akca - 3 yaş - Samsun

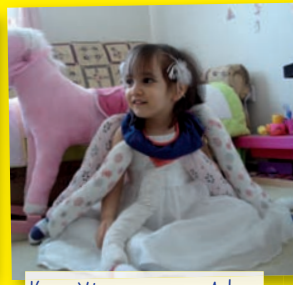
Kayra Kul - 6 yaş - Ankara

Zeynep Hasimi - 5,5 yaş - Ankara

Elif Pehlivan - 5 yaş - Iğdır

Karşı Yılmaz - 3 yaş - Ankara

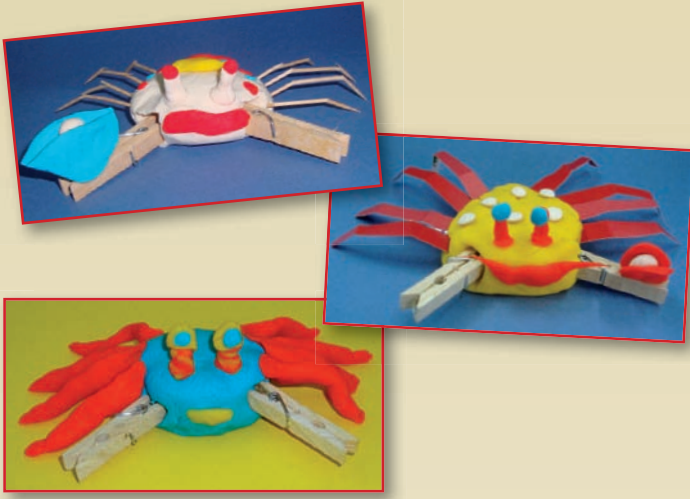

Elişi

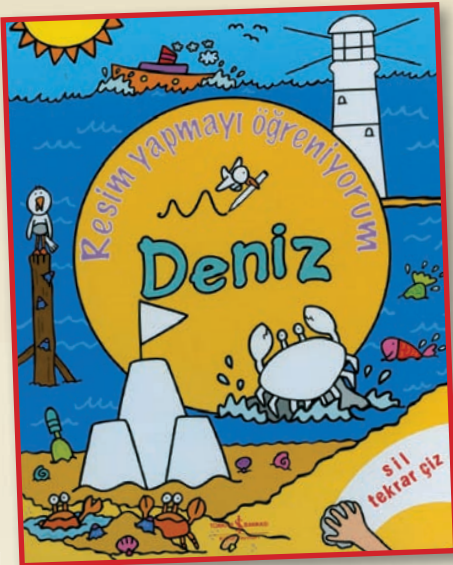
Yengeç Heykeli Yapalım

Dergimizin bu sayısında yengeçlerle ilgili pek çok yazıya yer verdik. Dergimizi çocuğunuzla birlikte okuyup inceledikten sonra bir yengeç heykeli yapabilirsiniz. Yengeç heykeli yapmak için oyun hamuru, mandal, karton, kürdan ve atık malzemeler kullanabilirsiniz. İlk olarak oyun hamurundan yengecin gövdesini yapın. Gövdenin üzerini istediğiniz gibi süsleyebilirsiniz. İki çamaşır mandalını gövdeye batırarak yengecin kısıkaçlarını yapın. Yengecin bacaklarını yapmak için de karton, hamur, kürdan ya da çeşitli atık malzemeler kullanabilirsiniz. Yengeç heykelinizin ağız, göz ve benzeri başka bölümlerini yapmayı da unutmayın. Oyun hamuru bunun için de uygun bir malzeme.

Kitap

Resim Yapmayı Öğreniyorum: Deniz

Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın yayımladığı "Resim Yapmayı Öğreniyorum" dizisinden çıkan "Deniz" adlı kitap, deniz canlıları, deniz kabuğu, kumdan kale, tekne ve deniz feneri çizmeyi aşamalı olarak gösteriyor. Kitabın bazı sayfaları çizim alanı olarak ayrılmış. Kitapla birlikte verilen silinebilir kalemle bu sayfalara tekrar tekrar çizim yapılabilir. Resim Yapmayı Öğreniyorum dizisinden çıkan diğer kitapların adlarıysa "Park", "Hayvanlar" ve "Ulaşım Araçları". Kitabı Simon Abbott hazırlamış.

Oyun

Resim Tamamlama Oyunu

Bu sayımızda sizin için yeni bir oyun hazırladık. Bu oyunu oynamak için dergimizin ekinde verdiğimiz poster ve kartlar gerekiyor. Oyunun amacı, posterdeki resmin silik bölümlerine uygun kartları yerleştirmek.

Kurallar:

Resim Tamamlama Oyunu iki kişiyle oynanır.

Kartlar hazırlanıp deste halinde ters olarak yere koyulur.

İlk oyuncu yerden bir kart çeker. Elindeki karttaki resmi inceler. Karttaki resmin,

posterdeki büyük resmin hangi bölümüne ait olduğunu bulur. Kartı posterdeki yerine koyar.

Sıra ikinci oyuncuya geçer. İkinci oyuncu bir kart çeker ve oyun böylece devam eder.

Kartların tümü büyük resimdeki yerlerine koyulunca oyun sona erer.

Öneri

Deniz Kıyısında Yengeçleri Gözlemleyelim

Yaz ayları yengeç gözlemi yapmak için çok uygun bir zaman. Eğer tatilde deniz kenarına giderseniz, kumsalda ya da kıyıdaki taşların arasında yengeçlerle karşılaşabilirsiniz. Yengeçler genellikle oralarda gizlenir. Bir yengeç gördüğünüzde çocuğunuzla birlikte bacaklarını sayabilir, gözlerini, kısıkaçlarını ve yürüyüş şeklini inceleyebilirsiniz. Bunları yaparken çocuğunuza yengeçleri rahatsız etmemek ve onların yaşam alanlarını bozmamak gerektiğini anlatabilirsiniz. Yengeçler zaman zaman kabuk da değiştirir. Kumsalda bu kabukları bulma olasılığınız da var. Böyle bir kabuk bulduğunuzda onu incelemeyi de unutmayın.

Thinkstock

İşte bir yengeç kumda yürüyor.
Arkasında izler bırakıyor.
Peki yanındaki ne?
O da yengecin gölgesi.

